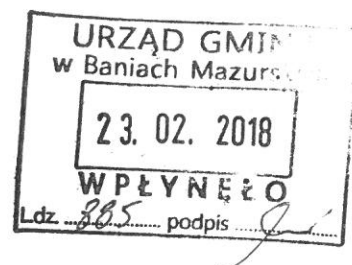

SPRAWOZDANIE

z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny w
GMINIE BANIACH MAZURSKIE W 2017 ROKU

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2016-2018

Podstawa prawna realizacji programu:

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2017r. poz. 697 z późn. zm.)
- Art. 179 ust. 1 w/w ustawy zobowiązuje wójta do składania radzie gminy w terminie do 31 marca każdego roku, rocznego sprawozdania z zakresu wspierania rodziny, realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawienia potrzeb wynikających z realizacji zadań.
- Uchwała Nr XIII Rady Gminy Banie Mazurskie z 14 grudnia 2015r., w sprawie przyjęcia 3-letniego Gminnego programu wspierania rodziny w Gminie Banie Mazurskie na lata 2016-2018.

I. Zakres zadań i sposób realizacji:

Działania na rzecz dziecka i rodziny na terenie Gmin Banie Mazurskie realizowane są przy wzajemnej współpracy służb publicznych.

W tym głównie przez:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
3. Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Gminną Komisję rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii
4. Punkt Interwencji Kryzysowej
5. Zespół Placówek Oświatowych /Przedszkole, Szkoła Podstawowa, Gimnazjum/ w Baniach Mazurskich
6. Szkoła Podstawowa w Lisach
7. Pielęgniarska Spółka Partnerska PANACEUM w Baniach Mazurskich
8. Komenda Powiatowa Policji w Gołdapi
9. Kuratorzy Sądu Rejonowego w Olecku

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baniach Mazurskich zatrudnia asystenta rodziny w ramach ***Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na rok 2017.***

Rodziny, których zagrożone jest prawidłowe funkcjonowanie i pełnienie funkcji opiekuńczo-wychowawczej względem dzieci, zostają na wniosek pracownika socjalnego objęte wsparciem w formie pracy asystenta rodziny. Jest ona realizowana w oparciu o art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, poprzez:

- a) Opracowanie i realizację planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i konsultacji z pracownikiem socjalnym.
- b) Udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej w tym:
 - w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego
 - rozwiązywaniu problemów socjalnych
 - rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi
- c) Wspieranie aktywności społecznej rodzin.
- d) Motywowanie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych i rozwijania kompetencji społecznych.
- e) Udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu zatrudnienia.
- f) Udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych.
- g) Motywowanie do korzystania ze wsparcia psycho-pedagogicznego oraz prawnego w celu unormowania sytuacji rodzinnej.
- h) Podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.
- i) Prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną
- j) Dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku.
- k) Monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną.
- l) Sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach.

- m) Współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2017r. poz. 697 z późn. zm.) nakłada na gminy obowiązek partycypowania w kosztach utrzymania dziecka związanych z umieszczeniem w rodzinie zastępczej lub placówkach opieki całodobowej.

W roku 2017 nie poniesiono wydatków na ten cel z uwagi na to, iż nie było dzieci pochodzących z terenu naszej gminy w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

II. Realizacja działań:

1. W ramach realizacji ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2017 poz. 1769 z późn. zm.) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baniach Mazurskich udzielił wsparcia 225 rodzinom o łącznej liczbie osób - 618. Każdy wniosek był rozpatrywany indywidualnie, a udzielana pomoc była zróżnicowana ze względu na potrzeby wnioskujących i możliwości poprawy lub całkowitego przezwyciężenia trudnej sytuacji.

Pomoc była realizowana w formie:

- zasiłków stałych, celowych, okresowych,
- dodatków mieszkaniowych, dodatków energetycznych
- świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, świadczeń „500+”,
- stypendiów socjalnych,
- pomocy rzeczowej,
- dożywiania dzieci i uczniów,
- zasiłków celowych na zakup żywności w ramach programu „ Pomoc państwa w zakresie dożywiania”,
- pracy socjalnej,

2. Pomoc asystenta rodziny;

W przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w Rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego. (Dz. U. 2017., poz.1788)

Po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego i dokonaniu analizy sytuacji rodzinnej, pracownik socjalny, jeżeli uzna za zasadne, występuje do Dyrektora Ośrodka z wnioskiem o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny. Po otrzymaniu wniosku, Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej przydziela rodzinie asystenta rodziny.

3. Kwalifikacje i kompetencje asystenta rodziny.

Asystent rodziny posiada dyplom ukończenia studiów drugiego stopnia o kierunku pedagogika, o specjalności opiekuńczo-wychowawczej. Toteż ma pogłębioną wiedzę na temat rozwoju człowieka w cyklu życia zarówno w aspekcie biologicznym, jak i psychologicznym oraz społecznym, zna rodzaje więzi społecznych i wie o rządzących nimi prawidłowościach istotnych z punktu widzenia procesów edukacyjnych, doskonale rozumie istotę funkcjonalności i dysfunkcjonalności, harmonii i dysharmonii, normy i patologii toteż ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę o różnych środowiskach wychowawczych, ich specyfice i procesach w nich zachodzących toteż potrafi w swojej pracy wykorzystywać i integrować wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizy złożonych problemów

edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, kulturalnych, pomocowych i terapeutycznych, a także diagnozowania i projektowania działań praktycznych.

W 2017 roku asystent zatrudniony był na umowę o pracę, na pełen etat.

4. Asystent rodziny pracował z 19 rodzinami z czego:

- 2 - rodzina pełna z 1-2 dzieci,
- 4 - rodzina pełna z 3 i więcej dzieci,
- 7 - rodzina niepełna w wyniku rozwodu, separacji lub porzucenia rodziny,
- 6 - rodzina zrekonstruowana nieformalnie (rodzice w związku nieformalnym).

Średni czas pracy asystenta z jedną rodziną wynosi nie mniej niż 3 miesiące, na pracę z jedną rodziną przeznaczają się około 2-3 godzin, praca ta jest zróżnicowana ze względu na realne potrzeby wspieranej rodziny. Praca ta jest procesem długofalowym a prowadzone działania, aby odniosły zamierzony skutek muszą być cały czas utrwalane.

5. Najczęstszymi problemami opiekuńczymi z jakimi spotyka się asystent rodziny to:

1. Potrzeby podstawowe:

- problemy z zaspokojeniem potrzeb mieszkaniowych dziecka/dzieci tj. złe warunki mieszkaniowe, złe warunki zabawy, snu i nauki,
- Problemy z zaspokojeniem potrzeb zdrowotnych tj. niedostateczne dbanie o zdrowie i zdrowy styl życia dzieci/dziecka,
- problemy z zaspokojeniem potrzeb odzieżowych dzieci/dziecka.

2. Potrzeby wyższego rzędu :

- problemy z zaspokojeniem potrzeby miłości,
- problemy z zaspokojeniem potrzeby akceptacji (nieakceptowanie dziecka takim jako ono jest),
- problemy z zaspokojeniem potrzeby bezpieczeństwa,
- problemy z zaspokojeniem potrzeb społecznych (utrzymywanie pozytywnej więzi z dzieckiem i partnerskich relacji opartych na szacunku, wspieranie kontaktów społecznych dziecka z otoczeniem i pełnienia ról społecznych),
- problemy z zaspokojeniem potrzeb kulturalnych dziecka (niedostateczne wzbogacenie życia dziecka poprzez kontakt z dobrami kultury oraz umożliwienie dziecku poznania i korzystania z tych dóbr.

6. Najczęstszymi przyczynami problemów opiekuńczych w rodzinach, w których pracuje asystent rodziny są:

1. struktura rodziny:

- wielodzietność,
- rodzina niepełna,
- związek nieformalny

2. brak umiejętności opiekuńczych rodziców,

3. niska świadomość rodziców dotycząca potrzeb dziecka/słaba znajomość potrzeb i zainteresowań dziecka,

4. brak wiedzy z zakresu psychofizycznego rozwoju dziecka,

5. brak uwagi na dziecko ze względu na uzależnienia rodziców,

6. ograniczenia fizyczne i psychiczne rodziców (rodzice niepełnosprawni intelektualnie, fizycznie lub przewlekłe chorzy),

7. problemy finansowe i trudna sytuacja rodziny.

7. Najczęstszymi problemami wychowawczymi występującymi w rodzinach, z którymi pracuje asystent rodziny:

1. Zachowania uporczywe/złośliwe (m.in. dokuczanie, prześladowanie, lekceważenie poleceń),

2. Zamykanie się, wycofanie, trudność w nawiązywaniu kontaktów, lękliwość, stronienie od dzieci, zachowania infantylne,
3. Zachowanie niezgodne z obowiązującymi normami (naruszenie regulaminów i zasad postępowania w danym miejscu, np. szkole).

8. Przyczyny problemów wychowawczych w rodzinach z którymi pracuje asystent rodziny:

- 1) Niewłaściwe postawy rodzicielskie (postawy: unikająca, odtrącająca, wymagająca, nadmiernie chroniąca),
- 2) Błędy wychowawcze rodziców(. nieokazywanie uczuć, brak konsekwencji, niejednakowe traktowanie dzieci, restrykcyjna dyscyplina, zbyt uległość, brak cierpliwości, przesadne wyręczanie, brak szczerych rozmów, uszczęśliwianie dziecka na siłę, nieumiejętność słuchania, przemoc, brak umiejętności przeproszenia, dawanie złego przykładu, wyśmiewanie oraz porównywanie dziecka z innymi,
- 3) Problemy wynikające ze struktury rodziny (np. rodzina niepełna, wielodzietność, związek nieformalny, partner nie będący ojcem dziecka, kolejność przyjscia dziecka na świat, dłuższa nieobecność jednego z rodziców, choroba/śmierć w rodzinie),
- 4) Wpływ wychowawczy otoczenia domu (np. miejsce zamieszkania, sąsiedztwo, grupa koleżeńska),
- 5) Niepełnosprawność fizyczna i/lub choroby w rodzinie,
- 6) Alkoholizm rodziców,
- 7) Niekorzystna sytuacja materialna rodziny (bezrobocie, niskie dochody, złe warunki bytowe).

9. Działania podejmowane w pracy z rodzinami doświadczającymi problemów opiekuńczo-wychowawczych w celu rozwiązywania problemów rodziny:

- Działania i rozmowy motywujące z podopiecznymi i członkami ich najbliższej rodziny do poprawy sytuacji rodziny
- udzielenie informacji o działalności różnych instytucji i podmiotów w obszarze wsparcia rodziny
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych
- pomoc w załatwianiu spraw mieszkaniowych
- pomoc w zorganizowaniu wizyt lekarskich
- kształtowanie kompetencji rodziców w zakresie wychowania i opieki
 - działania na rzecz reintegracji rodziny (edukacja w zakresie wspólnego spędzania czasu przez rodziny, wspólnego uczestnictwa w świętach rodzinnych),
 - poprawa relacji rodzic – dziecko (nauczanie o rolach w rodzinie – co należy do roli matki, ojca, dziecka itp., rodzaje postaw rodzicielskich i konsekwencje ich stosowania ujawniające się w zachowaniu dziecka),
 - podtrzymanie i zacieśnienie więzów rodzinnych (utrzymywanie kontaktu z bliższą i dalszą rodziną, wspólne spędzanie czasu – gry i zabawy, spacerowanie itp.),
 - wdrażanie metod nagradzania i karania (bez stosowania przemocy),
- kształtowanie kompetencji rodziców w zakresie dbania o zdrowie
 - trening kompetencji w zakresie dbania o zdrowie,
 - edukacja i trening w zakresie profilaktyki,
 - zdrowotnej i higieny, zasady pielęgnacji dzieci,
 - edukacja w zakresie zachowania higieny (zasady przestrzegania higieny, czynności higieny, choroby związane z zaniedbaniem higieny osobistej),
- kształtowanie kompetencji rodziców w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego
 - edukacja w zakresie gospodarowania budżetem (analiza dochodów (opłaty stałe) i wydatków, planowanie i monitorowanie wydatków, nabywanie umiejętności racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi poprzez określenie stopnia ważności potrzeb,

- niebezpieczeństwa (zobowiązania wynikające z podjęcia pożyczki gotówkowej, zakupów na raty itp., zasady działania kart kredytowych (wady i zalety),
- edukacja w zakresie oszczędnego gospodarowania mediami (sposoby oszczędzania wody, prądu, gazu itp., założenie organizera porządkującego dokumentację),
- instruktaż prawidłowego sprzątania mieszkania (sporządzenie rozkładu stałych czynności utrzymujących porządek w mieszkaniu – podział obowiązków na członków rodziny),
- pomoc rodzinie w zakupie sprzętu AGD, mebli kuchennych, płytek PCV, kleju a także kompaktu WC,
- rozmowy z dyrektorami szkół, do których uczęszczały dzieci i z ich wychowawcami,
- motywowanie w kwestii utrzymania abstynencji, np. alkoholowej/podjęcia terapii uzależnień,
 - informowanie o możliwości skorzystania ze specjalistycznej pomocy terapeutycznej oferowanej przez Punkt Konsultacyjny działającym w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani w Baniach Mazurskich,
- pomoc w poszukiwaniu zatrudnienia, w tym w kontaktach z Powiatowym Urzędem Pracy,
 - diagnoza predyspozycji zawodowych,
 - umożliwianie rozwoju w sferze zawodowej poprzez możliwość uczestnictwa w różnego rodzaju szkoleniach, kursach realizowanych przez PUP (np. warsztaty w obszarze aktywnego poszukiwania pracy, opracowanie dokumentów aplikacyjnych),
 - informowanie o odbywających się kursach zawodowych organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy,
 - motywowanie do utrzymania aktywnego kontaktu z PUP.
 - udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej,
 - informowanie o sposobach poszukiwania pracy,
 - nauka pisanie CV, listu motywacyjnego, życiorysu,
 - zasady autoprezentacji podczas rozmowy kwalifikacyjnej,
 - motywowanie do utrzymywania pracy poprzez rozmowy wspierające,
 - wykorzystywanie swoich możliwości i uprawnień w celu pozyskania dodatkowych dochodów,
- współpraca z różnymi instytucjami na rzecz rodziny,
- wsparcie w uzyskaniu pomocy finansowej,
 - podczas pracy z rodziną zbierane są informacje o jej trudnej sytuacji finansowej oraz dotychczasowych próbach jej rozwiązania. Na tej podstawie rodziny są informowane o braku przeciwwskazań i możliwości ubiegania się o wsparcie finansowe.
- wsparcie w uzyskaniu pomocy rzeczowej,
- wsparcie w uzyskaniu pomocy prawnej,
- współpraca z kuratorem/sądem,
- informowanie Policji o niepokojących zdarzeniach w rodzinie i współpraca przy wszczęciu Procedury Niebieskiej Karty,
- organizacja pomocy specjalistycznej,
 - informowanie o możliwości skorzystania ze specjalistycznej pomocy psychologicznej oferowanej przez Punkt Konsultacyjny, działającym w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani w Baniach Mazurskich,
- działania mające na celu podnoszenie poczucia własnej wartości/ sprawstwa,
- działania mające na celu podnoszenie umiejętności rozwiązywania problemów i podejmowania decyzji,
- motywowanie rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, kontynuowanie nauki,
- motywowanie do korzystania z poradnictwa rodzinnego,
- zwiększenie poczucia wartości, samodzielności, zaradności rodziców,

- poprawa wzajemnej komunikacji w relacjach rodzic-dziecko (rozmowy o prawidłowym komunikowaniu się, wyrażaniu uczuć i wzajemnych potrzeb),
- trening psycho-edukacyjny (radzenie sobie ze stresem, zniechęceniem, lękiem, bezsilnością i własnymi emocjami),
- trening asertywności i budowania poczucia własnej wartości (zachowania asertywne w sytuacji prezentowania własnej opinii oraz reakcji na krytykę i atak),
- pomoc w poprawie relacji międzysąsiedzkich,
- motywowanie do aktywnego uczestnictwa w życiu szkolnym dziecka:
 - utrzymywaniu systematycznego kontaktu ze szkołą dziecka, .

Powyższe działania były podjęte we wszystkich rodzinach objętych wsparciem przez asystenta rodziny.

Asystent rodziny współpracuje również ze środowiskiem lokalnym, z Sądem Rejonowym w Olecku - (w 2017r. po wnikliwej analizie sytuacji rodzinnej asystent podjął decyzję o poinformowaniu Sądu o nieprawidłowościach; napisał do Sądu Rejonowego 4 wnioski o wgląd w sytuację dziecka), kuratorami zawodowymi i społecznymi, Komendą Powiatową Policji w Gołdapi, Powiatowym Urzędem Pracy w Gołdapi, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi, instytucjami oświatowymi i podmiotami leczniczymi (rejestracja dzieci do lekarzy). Prowadzą również działania pośrednie, polegające na łączności z innymi pracownikami służb społecznych, czyli doraźnych kontaktach służących wymianie informacji w sprawach dotyczących rodziny lub wsparciu.

W 2017r. asystent współpracował z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i uczestniczył w 1 spotkaniu grupy roboczej w celu udzielenia rodzinie kompleksowej pomocy. W Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej zbadano jedno dziecko, które regularnie uczęszcza na wczesne wspomaganie w Gołdapi.

W wyniku działań asystenta rodziny Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Giżycku orzekł o potrzebie kształcenia specjalistycznego jednego dziecka.

Działając w oparciu o ustawę z 9 czerwca 2011r. (Dz. U.2017r.,poz 697 z późn. zm.) o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, asystent rodziny wystosował wnioski o udzielenie informacji o uczniu:

- do Zespołu Placówek Oświatowych - 20 wniosków,
- do Zespołu Placówek Edukacyjnych w Gołdapi - 6 wniosków,
- do Zespołu Szkół Zawodowych - 2 wnioski,
- do Szkoły Podstawowej w Boćwinie - 4 wnioski,
- do Szkoły Podstawowej w Lisach – 8 wniosków,
- do Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapeutycznego w Giżycku – 1 wniosek.

Ponadto pomógł zredagować jeden wniosek do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Baniach Mazurskich o podjęcie czynności zmierzających do orzeczenia obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Kolejnym zadaniem asystenta jest dokumentowanie pracy z rodziną, dokonywanie okresowej-trzymiesięcznej, oceny sytuacji rodziny i przekazywanie jej podmiotowi zatrudniającemu asystenta. Podstawą działania asystentów rodziny jest Indywidualny Plan Pracy z Rodziną, opracowywany i realizowany we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. Opracowany przez asystenta plan pracy z rodziną określa zakres działań mających na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, zawiera terminy realizacji zaplanowanych działań oraz przewidywane efekty.

Ponadto asystent rodziny prowadzi teczkę pracy asystenta rodziny dokumentując każde spotkanie asystenta z rodziną i opis działań przeprowadzonych z rodziną, rejestruje indywidualne konsultacje wychowawcze.

Wynagrodzenie asystenta w 2017 roku było finansowane ze środków otrzymanych w ramach *Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2017*

i środków własnych gminy – łączny koszt zadania stanowi kwotę – **22.364,78 zł.**, w tym kwota **dotacji 2.017,00 zł.** Pozostała kwota stanowi środki własne gminy.

Z uwagi na specyficzny charakter pracy asystenta rodziny należy podkreślić wagę ciągłości pracy z rodziną. Zatrudnienie na umowę o pracę zakłada możliwość pracy w charakterze ciągłym, co ma szczególne znaczenie w pracy nad wdrażaniem zmiany i monitorowania jej trwałości, tym samym pozwala w pełni realizować założenia ustawowe w tym zakresie tj.:

- pełna realizacja Indywidualnego Planu Pracy z rodziną,
- weryfikacja założeń IPR w odniesieniu do istniejących potrzeb,
- ewaluacja sytuacji rodzin, objętych asystenturą i tych, w których zakończono wsparcie a zgodnie z w/w ustawą asystent nadal ma obowiązek monitorować ich sytuację.

Istotną potrzebą w zakresie prawidłowej realizacji w/w zadania jest zabezpieczenie środków finansowych zapewniających ciągłość pracy asystenta rodziny zgodnie z art. 10 ust. 1 oraz art. 176 pkt 4 ustawy z wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na kolejny rok.

Sporządziła: Aneta Tkacz – Dyrektor GOPS Banie Mazurskie.